

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravnitvju v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nova postava o nastavljanju učiteljev na ljudskih ali malih šolah.

Število postav zastran ljudske šole je zopet za eno številko pomnoženo. Svitli cesar so 17. maja t. l. potrdili postavo, katero je liberalno-nemška večina štajerskih poslancev sklenila zoper voljo slovenskih in konservativno-nemških poslancev. Vsled te postave so krajni, najbolj pa okrajni šolski sveti zgubili pravico imenovati učitelje. Ta pravica se je sedaj popolnem in, izvzemši mesto Gradec, za celo Štajersko izročila deželnemu svetu v Gradcu. Nemški liberalci se te postave močno veselijo. Bodí jim, konservativni Nemci nje niso in štajerski Slovenci nje veseli biti ne moremo. Vsaj nam je dobro znano, da je večjidel le zavoljo nas bila od naših narodnih nasprotnikov v dežel-nem zboru sprožena in vkljub ugovarjanju naših slovenskih poslancev sprejeta. Poslovanje raznih šolskih uradov je pa sedaj sledeče: brž, ko je kaka šolska služba izpraznjena, ima krajni šolski svet dolžnost to naznaniti okrajnemu šolskemu svetu. Ta mora potem službo razpisati in razpis oznaniti v uradnem deželnem listu: Grazer Zeitung, in, če hoče, še v nekterih drugih novinah. Prošnje se vlagajo pri krajnem šolskem svetu, kateri po pretečenih 4 tednih vse vložene prošnje pobere in odpošlje okrajnemu šolskemu svetu. Sedaj se zberejo glave okrajnega šolskega sveta, pregledajo prošnje in izberejo iz vseh 3 prošnike ter jih iz-ročijo ali prezentirajo deželnemu šolskemu svetu v Gradcu, ki potem izmed priporočene trojice iz-voli enega, kateri mu je najbolj všeč. Deželni svet potem tistemu, kateremu je službo odločil, po-deli službinsko pismo in ukaže dotičnemu okraj-nemu šolskemu svetu, naj novega učitelja v šolu vpelja in od njega sprejme predpisano prisego. Provizorično nastavljanje ostane pri starem. Tudi ima deželni šolski svet neomejeno pravico učitelje kazniti z tem, da jih na slabše službe prestavlja; le gledé prestav iz službinskih uzrokov je primoran poprej prašati učitelja in okrajni šolski svet, v katerega okraj ga prestaviti hoče. To je jedro

nove postave. Na prvi hip je razvidno, da je de-želni šolski svet v Gradcu vse — drugi okrajni in krajni sveti so pa brez posebne važnosti. Zgubili so še tiste male pravice, katere so jim bile po po-stavi od l. 1870 odmerjene. To je za štajerske Slovence občutljiv udarec. Kajti po poprejšnji po-stavi so narodni okrajni šolski sveti izmed večih prosilcev, med katerimi je morebiti bilo več nem-škutarjev, zamogli izvoliti in imenovati za učitelja narodnega moža. Sedaj pa lahko deželni šolski svet izmed trojice, med katero sta morebiti 2 na-rodnjaka in 1 nemškutar, vselej izvoli nemškutarja in ima po postavi popolnem prav. Ali se bo de-želni štajerski šolski svet res tako obnašal, tega tukaj nikakor ne trdimo. Povdarjamo le postavno mogočnost takega postopanja, ker je po svoji večini nemšk in sedaj liberalen.

Konečno še omenimo, kar smo iz Gradca zvedeli takrat, ko se je ta postava snovala. Sloven-ski poslanec g. dr. Radaj je nagovarjal liberalnega nemškega kmeta in poslanca Grogger-ja, naj z kon-servativnimi in slovenskimi poslanci glasuje zoper postavo, ker ta očitvidno krči dosedanje pravice tistih, ki za šolo največ plačujejo ter okrajnim šolskim svetom glavno veljavo jemlje. Liberalni kmet se pa izkašlja rekoč: vem, da postava nam kmetom ni ravno ugodna, vendar gospodje so mi zagoto-vili, da se nam ni treba bati, vse meri le na sal . . . ske Slovence („das Ganze geht eigent-lich auf diese sakrischen Windischen da drunten“.) Nemški deda je res bil odkritosrčen in je le iz-ustil, kar so naši slovenski poslanci itak že dobro vedeli, le opravili niso nič zoper liberalno nemško večino. Postavo je večina sprejela, ministerstvo odobrilo in tako je prišlo, da so jo svitli cesar potrdili. Sicer pa mislimo, da bodemo Slovenci še tudi to ljubeznjivost nemških liberalcev srečno prestali. Stranke razpadejo, narodi ostanejo. Tudi liberalna nemška stranka ne bo vekomaj gospo-darila. Ali pomnili jo bodo narodi avstrijski, zlasti slovanski. Ali kde je Slovenec, kde Slovan v Avstriji, kateremu nebi v spominu ostalo, katerega ne-bi speklo ošabno pisarenje nemških liberalnih listov,

kakoršno beremo v Laibacher Tagblatt-u: „Aufgabe der liberalen Partei ist es, die Stärkung des slavischen Elementes in Oesterreich mit aller Energie und unter Anwendung aller erlaubten Mittel zu verhindern, t. j. naloga liberalne stranke je, ukrepljenje slovanskega življa v Avstriji po vsej sili in z vsemi dopuščenimi sredstvi zabraniti. Dobro, to nam je jasno!

Cerkvene zadeve.

Petdesetletnica Pija IX. se je 3. junija po celem katoliškem svetu več ali manj slovesno in sijajno povsod obhajala, najbolj se ve da v Rimu, kamor je počenši z 18. majem prihajalo vsaki den na stotine romarjev iz vseh krajev sveta. Vrli Slovenci mariborske okolice so na predvečer veselo z možnarji streljali, in na Pohorju je gorelo mnogo kresov. Kaj lepo je bila videti razsvitljava tako zvane piramide, potem vrha kalvarije in zvonika Device Marije pri sv. Petru. Milostljivi naš knez in škof so na den jubileja sami pridgali in slovesno veliko mešo obhajali, pri kateri so izbrani pevci in pevkinja izvrstno peli eno izmed meš slavnega Palestrine.

Svitli cesar so šolskim sestram v Mariboru podarili 200 fl.

Novi kardinali bodo 25. junija od Pija IX. imenovani, med njimi zagrebački nadškof Mihajlovič in slovenski nadškof v Gorici, Nja ekcelencija prevzvišeni g. Andrej Golmajer, rojeni l. 1797. v Radolici na Kranjskem.

Zarad razsvitljave mesta ljubljanskega o petdesetletnici papeževi obrnila se je bila katoliška družba do mestne gosposke, pa ni dobila za to potrebnega dovoljenja. Tudi v Trzinu so hoteli ta dan razsvetliti trg, pa jim okrajni glavar Derbič tega ni dovolil. Cesar so v Rim poslali posebnega pooblaščenca, grofa Lariša, da v imenu njihove rodbine čestita sv. Očetu; katoliškim podložnikom pa se prepoveduje razodevati svoje veselje s prostovoljnimi razsvitljivami, ki živi duši niso nevarne. Cesarjevega maršala gr. Lariša spremljata grof Sigm. Berchtold in grof L. Apponyi, in vradni list českega namestništva (pa še marsikateri drugi!) norce brije z deputacijo vernih katolikov českih, spolnujočih pri prestolu papeževem to, kar je najsvetlejši naš vladar storil po posebnem poslanstvu. Tako daleč smo prišli!

Gospodarske stvari.

Umna vzreja telet je podlaga hasnovite živinoreje.

II. Pri vzrejevanju mladih telet je pa živinska vaga najboljše kazalo, ali se povžita krma po vrednosti tudi porabi in ali teža živinčet po pravi razmeri tudi gori jemlje. Živinska vaga bi ne smela v nobeni večji srenji manjkati. Z olovko v

rokah pri vagi in jaslih bi moral kmetovavec posamezne dobe vzrejevanja opazovati, ker le rajtanje in vaga podaja jasen spregled v načinu vzrejevanja in kaže dobiček in zgubo. Še jedna reč se pri vzrejevanju živine prerada v nemar pušča in ta je čas. Prihranjevanje časa in z njim krme in poprejšnja sprava v denar je kaj imeniten činitelj pri živinoreji. Ta kmetovavec spušča krepko 1 $\frac{1}{2}$ leta staro junico ali telico, drugi še le 2 leti in tretji celo še 2 $\frac{1}{2}$ leta staro k biku. Na prvi pogled se morda dozdeva, da si prvi kmetovavec na škodo dela. Če pa krmo, ki sta jo prvi in drugi v dosego istega namena potrošila, v račun jemljemo, se brž pokaže, da je prvi dosti na boljšem, ker mu poprejšnja porabnost živinčeta stroške prej povrne. Kedor si prej mlado živino godno napravi, temu ni le manj prvotnega naložnega kapitala (krme in strežbe) treba, ampak njemu tudi prvotni kapital prej obresti nese, kakor pa onemu, kateri si misli, da mu junica tudi po drugem ali celo po tretjem letu še dosti zaran k biku pride.

Nauk o živini in pridelovavni krmi se je mnogih kmetovavcev še vse premalo prijel, da bi si s pravi pridom svojo živino prirejevali. Večidel se le živivna krma ali malo več poklada živini. To pa ni pametno. Ako tele le po času prirašča in njegova reja zarad daljšega vzrejevanja tudi več krme in strežbe stoji, tudi celo telo in vse drugo, n. pr. gnoj od njega dosti več stoji. Zatoraj velja načelo: „Krmi mlado živino obilno in rabi vedno pri tem opravilu živinsko vago. Tudi pri živinoreji velja znani angleški pregovor: „Čas je denar“. In Angleži so tudi v živinoreji mojstri, od katerih se moremo še marsikaj učiti. Naš kmet potrebuje, da si za voz ali mesarja pripravnega vola vzredi, poprek 4 leta. Anglež doseže prvo v tretjem, drugo že v drugem letu. Koliko časa potrebuje naš kmet, da si vzredi močno, in za pleme sposobno junico! Za pleme sposobno kravico si vzredi navadno v 2—3 letih, popolnoma močno in krepko kravo pa le redkokrat v ravno tem času. Kajti slabotnost in pičla molža naših junčic po prvem teletu je tako znana, da pri nas velja načelo, da se prvenčice ne jemljó za vzrejo. Vse drugače Anglež! On si najmočnejše in za pleme skoz in skoz sposobne junice že v drugem letu vzredi, ki imajo v tretjem in četrtem letu največ mleka. Potem si jih kmalo dobro opita in kot pitane mlade krave mesarju za visoko ceno proda. Mi pa z prodajo mesarju navadno čakamo, da stara krava postane suha, kakor treska. Pri nas se gospodinja trudi leto in dan, da si svinjo le količjak odebeli in za klanje pripravno napravi. Anglež potrebuje v dosego istega namena le pol toliko časa in skoraj za tretji del manj krme. Mastne za mesarja sposobne pitance (pitane ovce) vzkrmijo pri nas navadno v 2—2 $\frac{1}{2}$ letih. Anglež doseže pri istih živalih v 9—12 mescih višo mesarsko težo in dosti boljše meso. Vrh tega pa tudi svoj kapital hitreje premetuje in sicer še z višimi obresti.

med tem ko ga naš kmetovavec le enkrat premekne in to še po lastnem pripoznanju z zgubo. In taka je pri kapunih, pri zajcih itd. Hiter živinski pridelek je vedno bilo in bode znamenje napredovalne in hasnovite živinoreje.

Ko bi naši gospodarji bolj pogosto rajtali in vagali, bi bila živinoreja tudi pri nas bolj v čisljih in bi večji dobiček nesla. Seveda je za tako napredovalno živinorejo treba nekaj soli v možganih in nekaj beliča pod palcem, da se morejo potrebna sredstva za umno živinorejo omisliti, kakor n. pr. živinska vaga. Kajti teleta bi se ne smela samo vzrejevati, ampak tudi vzvagogati. Vaga je, rekel bi ura v živinskem hlevu. Angležu je taka vaga najiminitnejše orodje pri živinoreji. Brez živinske vage za njega ni umne živinoreje.

M. Izvrsten sladin sladko vino iz rudečega grozdliča ribeza. Zopet bode kmalo rudeče grozdličje in nauki, kako se ta ali uni sadež v ugodnejši hasek spravi, so nam dobrodošli svetovavci pomnoževati in poviševati si razne užitke. Tako se more iz rudečega grozdliča izvrsten sladin napraviti, ako se na vsaki stari polič (0.7 litra) grozdličnega soka, ki se pa mora prej skozi sito precediti, da ne ostane kaj peškie v njem, dene $\frac{1}{4}$ mase (0.09 litra) višnjevega soka, 2 poliča (1.4 litra) vode, 1 kilo sladkorja (repnega). Vse to se potem dobro pomeša, v sodič pretoči in kakor navadno vino pusti, da zavreje. Ko se tekočina sčisti, se v steklenice pretoči, zamaši, zamaški z špago trdno prevežejo in v klet postavijo, da se obleži. Meseca februarja je vino že pitno. Ako se le polovica ali tretji del napovedane množine cukra vzame, postane grozdlično vino več ali manj sladko.

M. Kako osat zatreti. Ni ga škodljivejšega in bolj zopernega plevla od poljskega osata, ki, ako se o pravem času ne začne zatirati, postane prava šiba za kmeta. Izkušen kmetovavec o tem nadležniku na njivah piše, da je svoje polje tega plevla očistil s tem, da je osatova stebila, predno so šla v cvet, ob tleh porezati dal. Steblo je o tem času že votlo, in ko deževnica v njega pride, začne korenine gnjiti in rastlina s semenom vred pogine. Cvetni popki pa ne smejo preveč godni biti, ko se osat začne porezovati, sicer seme še v posekanih dozori, izpade in se iz nova zaseje.

M. Kako dobijo konji lepo svitlo dlako. Da konji dobijo lepo svitlo dlako, se jim, kratko predno nastopi spomlad in jesen, skuha na vsako žival pergisče lanenega semena v šest litrah vode. Ta pijača se jim daje skozi štiri tedne vsaki dan mlačno piti. Dlaka jim lahko izpada in zopet zarašča in bezgavka, kateri bolezni so konji v tem letnem času najbolj podvrženi, jih ali celo ne napade ali ako jih vendar zgrabi, čisto lahko in n zmerno preteče.

Vinogradarske novosti. Letina gledé vina kaže različno. Na Francoskem in Nemškem so mrzli vetrovi v spomladi mnogo škode učinili, tudi neizmerno število polžev jim je na velik kvar. Na Italijanskem se pa nadjajo izredno veliko vina. V južnem Tirolskem potem na Goriškem in v Istriji je vse dobro. Na Ogerskem se letos nemilo kažejo hudi nasledki lanske slane in je zarad letošnjega deževja trs in delo zaostalo. Mnogo vinogradov je neokopanih. V Slavoniji, v H. vatskem, v Prekmurskem, v Avstrijskem in Českem so zadovoljni kako je trta kabrnkov nastavila. Na Štajerskem so vinogradi od Rogaca in Slatine tje doli proti Brežicam najbolj na slabem, drugod je slana menje škodila. Okoli Maribora trs precej lepo nastavlja blagega sadeža. Najboljše so nastavili: beli in črni burgundec, rumeni ortlieber, razne žlahtnine, laški rizlec, kamna rujavina (Steinschiller) in rudeči portugizec. Za temi sortami kažejo precej dobro: moslovec, belina, kadarka, mali belec, kozji rep, mlinarica, kadarka, modri portugizec, traminec, veltlinka in šilher. Slabo kaže zelenič, muškat in rulandec ali siva mušica. Vinska cena je posod nekoliko poskočila!

Sejmovi na Štajerskem. 11. junija: sv. Primož, Jurklošter; 13. junija: Blanca, sv. Andraš, Loče, sv. Janž na dravskem polju, Brežice, Rogatec, Žavec, Žigriški vrh; 15. junija: Lembah, Planina, Kostrivnica, Oplotnica, Mozirje.

Sejmovi na Koroškem. 8. junija: Bleiburg, Paternijon; 11. junija: Sachsenburg, sv. Vid; 13. junija: Višprije; 15. junija Sp. Drauburg.

Dopisi.

Iz Maribora. Zadnja veselica v Čitalnici mariborski dne 21. p. m. je znamenita posebno za tega del, ker smo takrat izvrstno igranje na glasoviru in mlo petje iz nježnega grla izobražene pevkinje, kakor tudi petje iz mladih moževatih prs slišali. Moram priznati, da nam je predsedništvo sl. Čitalnice res dobro vgodilo, ko je prav mičen program vtvorilo in oskrbelo oseb, ki so nam večer nepozabljiv storile. Moramo s svojo hvalo in spoštovanjem omeniti gospodične Kipaherjeve, ki nam je z igranjem na glasoviru in s petjem slovenskih pesmic veliko veselje vzročila, kakor tudi gospoda mladega nadepolnega Fr. Schuster-ja, ki se je v istem oziru odlikoval. Tudi gg. dijaki višje gimnazije so nas, kakor že večkrat s petjem razveselili. Hvala vsem! Bog daj, da omenjenih ne bi bili zadnjokrat slišali! Le edna želja še tukaj naj svoje mestice najde, namreč, naj slavno predsedništvo o priložnosti skrbi, naj se stari glasovir proda in nov oskrbi, ker to tirja igravec in poslušalec. Navzoča bila sta dva Slovenca iz Prekmurskega na Ogerskem, č. g. plebanoš in g. učitelj iz Belatince. Nemilo dirnola nas je pa res čudna pri-

kazen, da odličnih tukajšnjih Slovencev pri tej veselici ni bilo videti.

Od Kapele pri Radgoni. Pritožeb čujemo o novih šolskih razmerah povsod. Tudi pri nas smo z učitelji spremenili tako, da nam ni vse po godu. Stari učitelj je še le organist in je šolo popolnem pustiti moral. Nedavno sem bil v neki gostilnici, kder so se tudi o šolstvu pogovarjali in naposled začeli o naši šoli govoriti, ter rekli, da sedanji šolarji ne spoštujejo starejih ljudi tako, kakor poprej. Jaz ne rečem ne črno, ne belo, plačam in odidem. Kmalu srečam 2 fanta, ki sta iz šole šla. Oba gresta mimo mene brez vsakega pozdrava, tiho, kakor 2 mačaka. Grem dalje in srečam 2 deklici in ste se jednako obnašale, ji prašam: kde pa ste pohvaljenega Jezusa Kristusa pustile? Odgovorite: „ravno pred dvema dnevnoma so nam g. nadučitelj rekli, da tega ni treba“. Rečem: kaj pa tedaj? Odgovorite: kakor je še dneva, ali: dobro jutro, ali dober den!“ Tako, tedaj nam je stari, pridni in narodni pa tudi krščanski učitelj pohvaljenega Jezusa Kristusa iz šole seboj vzeli! L.

Iz Haloz. V „Slov. Gosp.“ štev. 15. smo čitali o znanstvenem (?) govoru, kojega je gosp. Levitschnigg, profesor na učiteljskem pripravništvu imel v poslopju mariborske realke o vražaricah. Poročevalec trdi, da je govornik tajil bitnost hudiča in v predrznem mnenju krivil pravovernike in dolžil duhovnike, da so si besa le od ajdov izposodili za strašilo. To je nas vernike na kmetih bivajoče močno osupnilo in upanje, da dobimo iz sila dragih sedanjih pripravnišč dobrih in v verskem oziru nepopačenih učiteljev znatno podrlo. Ali ni tukaj misel opravičena: če se profesor predrzne javno tako lehkomišljeno govoriti o rečeh, ki so z verskimi resnicami v tesni zvezi, kaj si ne bo še upal bloditi pred učenci, še nesposobnimi povsod ločiti jedro resnice od plev laži in nevednosti. Vsled tega bi pa naše kristijansko občinstvo trpelo veliko škodo na značajnosti, veri, časnem in večnem blagoru. Že priprost človek si lahko domisli, kam tajejanje besa pelja. Ako vruga ni, potem se more tajiti tudi resničnost paradiža in nepokorščine prvih starišev in če naši stariši niso grešili in mi v njih, tedaj pa tudi Onega ni treba bilo, ki je kači glavo zlomil in svet odrešil, t. j. Kristusa. Brez odrešnika pa je krščanstvo brez podlage, brez jedra, brez vrednosti in brez pravice, da še obstaja. Kajti če se ovi odrešniki in zveličar kot Sin božji taji, tedaj se more tudi sv. Trojica tajiti in od krščanstva ni duha ne sluha več. Ali vsa naša omika, ves napredek in nja ohranitev stoji na krščanstvu in naše večno izveličanje je odvisno od odrešitve iz greha in zmot, v katere nas je zli duh ali hudič po zvijačnosti spravil. Toraj kdor bitnost hudiča taji, se nahaja v nasprotju in sovražnosti do krščanstva sploh in vsega kar iz njega imamo. To bi pa naj ljudje vendar pomislili, preden o takih važnih rečeh javno govoré in svetu

svojo znanstveno nezrelost in polovičarstvo na ogled ponesó!

Od sv. Križa pri Ljutomeru. Temu, kar je „Slov. Gosp.“ v 21. štev. objavil o zborovanju konjerejskega društva v Ljutomeru hočem pristaviti par opombic. G. major je ondi kmetom priporočal, naj le slabe kobile brž prodajo, dobre pa za pleme pridržijo. Dobro, ali žali Bog, da je to sedaj leži rečeno, kakor pa storjeno. Kajti pogosto pridejo sedaj drugi gospodje in prodajo zavolj dolgov kmetu navadno tisto kobilo, katera je najlepša, ker se za njo največ šteje. Take posilne prodaje pa se godijo čedaje bolj pogosto. Nekaj časa so nam močno priporočevali žrebce tujih zlahtnih konjskih plemen in so mislili, da bo iz njih prišlo Bog vedi koliko izvrstnega. Ali sedaj smo vsi sami prepričani, da ni bilo nič kaj prida ne za požlahtnjenje naših konjev pa ne za možnjo. Pogosto smo dobivali samo bolehave živino in resnica je, da se je že več žrebet od kmetkega žrebca draže prodalo, kakor pa od teh tujih in drago „zarajtanih“ žrebcev. Budjeva sivka, ki je najlepša, je od kmetskega žrebca, in tista na Meléh, ki je dobila drugo premijo, ravno tako. Sploh kmetje ne maramo za ove „zlahtne“ žrebce, veliko. Mnogi so neplodni, da se jim kobile zastonj priganjajo, vsi pa nas preveč stanejo. Nam kmetom se vedno trobi: „šparajte!“ Dobro, ali ces. kraljevski in drugi gospodje tudi „šparajte!“ Noben kmet pri nas nebi dal 3000 fl. za žrebca, ki še 500 fl. ni vreden! Konečno že izrekam svoje prepričanje, da so: dobra krma, lepo seno, pametna postrežljivost in dobro izbrani žrebci domačega plemena več vredni za zboljšanje konjerejstva, kakor pa vsi angleški, normanski, ogerski, pingavski, noriški in Bog vedi kateri še drugi žrebci vkup! Naše domače pleme je dobro, če je le krme dovolj, postrežbe in odgoje od mladosti, zlasti marljivo dirjanje, bežanje in prosto gibanje mladih žrebet koristi! Jožef Belec.

Od sv. Lenarta v slov. goricah. 23. maja se je od nas preselil g. J. Morak, okrajni sodnik, kateri si je v kratkem času, ki ga je pri nas preživel z svojo prijaznostjo in modrim uradovanjem pri celem okraju zaupanje pridobil. Novi okrajni zastop si ga je zbog tega izvolil za načelnika; ker se je dosedanega gospodarenja navolil; a žali Bog ga vlada ni potrdila. Veliko število predstojnikov in drugih spoštovanih možev iz okraja se je večer 23. maja sebralo, ter so se blagemu gospodu za uljudnost in trud zahvalili in izrekli žal, da jih tako hitro zapusti. Spolnil je možem tudi voljo, slednji večer v njih sredini ostati. Živahno radovanje je trpelo pozno v noč, in so se veselice udeležili tudi z večinom gg. uradniki in tržani. Ljudstvo je tako se poslužilo primerne načina pokazati, koga spozna za svojega in kako časti svoje prijatelje.

Iz Celja. (Zopet nesreča. — † Wokau.) Zaporedom se godijo v naši fari nesreče, katerih

nasledek je nagla smrt. Naznanili ste pred nekaterimi tedni, da je na Dobravi sin ubil svojega očeta; da je na binkoštno nedeljo konduktar padel iz vlaka ter preminul. In danes vam moram zopet o novi nesreči poročati. Pošten hlapec iz Spodnje Hudinje pripelje uni dan na naš kolodvor z deskami obložen voz. Tu se mu konja splašita, hlapec stopi pred nju ter nju hoče ustaviti; toda pride njima pod noge, eden mu stopi na prsi in in potem mu kolo glavo zmučka, da je reveš pri priči izdahnul. Njemu v hvalo in drugim služebnim v posnem naj pristavim, da je bil nesrečnež jako zvest, ljubljenec svojega gospodarja Maleta, pri katerem je neprenehoma 25 let služil. Danes smo pa zvedeli drugo žalostinko, da je namreč celjskega mestjana in skušenega, daleč okrog znanega gospodarja g. J. Wokauna včeraj v Vitanju mrtvud zadel, od koder so ga danes v Celje mrtvega pripeljali. Ranjki je bil v gospodarskih rečeh jako zveden mož, ter je včasih tudi „Slov. Gospodarju“ o gospodarstvenih zadevah članke pošiljal. Če te 4 slučaje, v katerih je smrt tako nagloma kosila, premislim, se nehoté spominjam besed Gospodovih: Estote semper parati — bodite vedno pripravljeni.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovani smo zadnji čas zapisani med same veleizdajce (Hochverräther), kakor bi bili podobni Magjarom in dunajskim in laškim puntarjem l. 1848. Magjari so zaprli srbskega narodnjaka Miletiča kot veleizdajnika. V Ljubljani je bil „Slov. Narod“ konfisciran zaradi veleizdajstva in sedaj so bili konfisciran vsi česki listi, ker so priobčili pismo, katero so česki poslanci poslali v Moskvo ter ruskemu narodu zahvalo izrekli, da toliko žrtvuje za turške kristijane. Ali da bi koga izmed imenovanih veleizdajcev trdno pred sodnijo postavili, tega ne storijo ne na Ogerskem, ne pri nas. To so res britki časi! — Uradnikom baje hočejo plačilo zmanjšati, ali pa vsaj jih število skrajšati. Bi ne bilo slabo; zlasti, če bi začeli pri višjih uradnikih. — Slovenski poslanci Pfeifer, dr. Vošnjak, grof Barbo itd. so ministre vprašali, zakaj so kránjske volitve razpisali sedaj, ko ljudje zaradi košnje in žetve ne utegnejo in: ali nebi bili voljni, volitve odložiti do jeseni? Ministri še niso odgovorili. Dobro bi bilo, če bi naši poslanci hotli ministre vprašati tudi zaradi 80.000 fl., katere mora država zgubiti pri sleparskih Brandstetterjevih rudnikih in kaj je sedaj z drago cink-fabriko v Celju? — Govorica je, da hočejo ministri napraviti veliko državno posojilo. Državnih bankovcev imamo sedaj za 345 milijonov. Neka velika pivarna na Dunaju je prekrivala mnogo pive in davkarijo ogoljufala za 2 milijona. V Novem mestu na Kranjskem se je pri vojaki 8. bataljona lovcev prikazal tifus in so spustili 200 mož na dom. — Magjari zahtevajo, naj se Avstrija takoj pripravi na boj. V Zemun hočejo

postaviti 20.000 honvedov. Dva monitorja so poslali pred Belgrad. Nadvojvoda Albreht nameni baje obiskati ruskega cara, ki je sedaj v Ploještu na Rumunskem pri svoji velikanski armadi.

Vnanje države. Rusi se pogajajo z Angleži in drugimi, kako bi se dala Turčija najboljšje razdeliti ter po kratkem boju mir narediti. To kaže, da razun Magjarov in nekterih pahnjenih drugih turkoljubov nihče ni voljen iti Turka braniti. — Nemško-pruski listi so začeli močno hujskati zoper Francoze, kakor da bi ti res katoliško zvezo na tistem snovali zoper ošabne nemške preganjalce sv. Cerkve; ob enem so vojake ob francoski meji pomnožili ter z Holandijo sklenoli kupčijsko pogodbo, kakor nekdanj z Badenskim, Hanoverjem in Hesijo, preden so te dežele pograbili. Vsled tega se že Belgija boji za svojo samostalnost. — Francoski frajmaurer Duverdier, predsednik pariškega meščanskega sveta, je javno in grozno psoval na predsednika republike, na vrlega Mak-Mahona. Zahteval je, naj ga umorijo. Par ur poznej je grdun bil zaprt. Francozi se slobodno Mak-Mahona trdno popremejo, sicer bodo kmalu doživeli strahovito revolucijo frajmaurersko. — Angleži so se polastili v Afriki nove velike dežele Pretorije. Italijanski kralj je prepovedal žveplo izvažati v Avstrijo, katero ta potrebuje za izdelavo smodnika. Egiptovski vicekralj se ne upa turškemu sultanu odposlati več vojakov po morju, ker se boji ruskih ladjij. — Gerki se pripravljajo resno na boj zoper Turka, da si osvojijo Tesalijo in Epir. — Rumuni so izdali novih bankovcev za 30 milijonov. — Turški sultan Hamid II. je zbolel; Turki že iščejo novega sultana, toda takega, kateri bi jim zamogel pomagati proti ruski sili, bodo težko našli.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Sedaj so se tudi Črnogorci z Turki krvavo zgrabili. Od 2 strani so Turki hotli vdreti v Črnogoro: od severa mimo Nikšića in od juga mimo Danilovega grada. Knez Nikola je mislil, da je nevarnost na severni strani večja in je torej tustu Vukotiču poslal vse, kar je zamogel, tako da ima ondi 24.000 mož. Vendar z tem je južno stran preveč oslabil in vodja Boso Petrovič je imel le nekoliko tisoč Črnogorcev na razpolaganje. To so Turki zapazili, se takoj zbrali in brž mahnili kraj Zete naprej, zasedli Visočico in Maljat in streljali v vasi, da so te začele goreti; to je pa Črnogorce grozno razsrdilo, postavili so se v bojni red ter počakali naskok Turkov; ko ti prilomastijo, sprožijo Črnogorci vsak svojo puško, potem vderejo z ostrimi handžari naravnost v Turke, bodejo, sekajo, mesarijo strašno; Turki se spustijo v pobeg, Črnogorci pritisnejo za njimi in jih podijo 3 ure daleč do Podgorice in blizu do skadarskega jezera; 700 turških mrličev pokriva krvavo zemljo; boj traja naprej! Ob enem smo po telegrafu zvedeli, da se tudi na severni strani Vukotič bje z Turki,

kateri hočejo skozi Dužko sotesko živeža spraviti v Nikšič. — Miriditski knez Prenk se je črez morje odpeljal na Italijansko po orožje.

Velika ruska vojna v Rumuniji še ni prekorčila Donave, ker še nima vseh priprav skupaj. Devet železniških mostov, koje je strašna povodenj podrla, so Rusi v enem tednu zopet popravili. Sedaj kupičijo neizmerno veliko živeža za ljudi in konje v Rumuniji, potem vojne priprave, da ne bodo v zadregi, kedar prestopijo Donavo in pridejo globljeje v upostošeno Bolgarijo. Ruski car je sedaj v Rumuniji in vsaki čas pričakujemo vest o prehodu črez Donavo, ki sedaj polagoma pada. V Kavkazu se že kaže, da Turki ne bodo ničesar opravili, čeravno so tje odposlali blizu 15.000 mož, 50.000 pušek, 3000 revolverjev, 24 kanonov. Kajti ruski general Kračenko dobiva pomoči od vseh strani in pobija sovražnike tako, da se mnogo Črkesov, Abhazev, Čečencev ne upa več Turkom pridružiti se. Najmogočnije prodirajo pa Rusi v Armeniji. Po vzetji trdnjave Ardahana so po 3 srečnih bitkah prišli Muktar-paši za hrbet tako, da je ta moral gorovje Saganlu zapustiti in bežati v Erzerum, pred katerega so za njim sedaj tudi Rusi prišli, čeravno je strašno dež lil in pogosto tudi sneg padal na tistih velikih visočinah. V prvi omenjenih bitek je general Šeremetjev z svojimi dragonarji in kozaki in jezdečimi kanonirji razpršil Turke, ki so se iz Ardahana na pobegu zopet zbirali; v drugi je knez Čavčevaze v noči od 3 strani napal turški tabor in ljudi Musa-paše popolnem potolkel in razgнал; v tretji pa je knez Amilehvarov divjih 24.000 Kurdov do Vana potisnil nazaj tako, da je sedaj general Terguzakov varno marširal pred Erzerum, kder se je združil z generalom Melihovom in Develom, ki sta prišla iz Ardahana in Karsa; to mesto je sedaj popolnem obkoljeno. Erzerum ima 114 kanonov!

Za poduk in kratek čas.

Pisanje pohorskega romarja.

II.

Zadnjemu pismu imam še nekaj dostaviti. Preden smo prišli jaz in kranjski romarji v Rim, smo se peljali od Bolonije naprej črez apeninsko gorovje skozi 46 tunelov. Vožnja je podobna onej črez Semering v Beč. V Pistoji smo si nekoliko oddehnili in smo potem odrinili v Pizo. Tam smo naglo ogledali mesto in se zlasti čudili visokemu zvoniku, ki visi skoraj 30 črevljev na stran in se vendar ne podere. Od Pize smo se podali nad Civitá-vecchia v Rim, kamor smo došli ob 1/2 11 uri po noči 23. maja. Drugi den smo šli na vse zgodaj k vodji ustava sv. Jeronima, k č. g. dr. Črnčiču, kateri nas je preljubeznjivo sprejel ter nam priskrbel ne predragih zasebnih stanovanj. Najprej smo meševali v slovanski cerkvi sv. Jeronima, potem pa se takoj podali k sv. Petru na

vatikanskem hribiču ter smo na kolena padli in Boga hvalili, da smo srečno tje priromali. Bila je ravno služba božja v nekeji kapeli. Mešnika nismo videli, toda slišali smo petje večih pevcev tako lepo, milo in nebeško, da smo mislili slišati angeljsko petje, posebno ker se je med njim pogosto glasila: aleluja! Potem smo obiskali cerkve, spomenike in znamenitosti rimskega mesta. Ogledali smo tudi lepe in dragocene darove, ki so jih vsi narodi vesoljnega sveta poslali sv. Očetu k 50letnici slavnega škofovanja. O Rimu ne morem in nečem obširneje pisati. Le toliko rečem o njem: veliko sem že bral in mnogo čul pripovedovati o tem čudovitem mestu, ali kar sem videl, daleč presega vse moje domišljije. Rim je treba videti, če si hoče kdo pravih misli o njem priskrbeti.

Pri našem prihodu je bilo, kakor nekda v Jeruzalemu na binkoštno nedeljo, ko je sv. Duh iz nebes prišel nad apostole. Našli smo ljudi zbranih izmed vseh narodov in jezikov pod nebom. Vsaki den jih je več prihajalo in sv. Oče so jih zaporedom prijazno sprejemali. Naše avstrijske romarje so zaslišali v slovesni audijenciji v nedeljo sv. Trojice 27. maja okoli 3/4 na eno popoldne. Vseh avstrijskih romarjev je bilo 800, med njimi mnogo gospá. Pridružilo se je pa še nekaj drugih tako, da nas je vseh bilo 1000 oseb zbranih, ko so se sv. Oče Pij IX. prikazali v nosilnici, obdani od 14 kardinalov in mnogih izmed višje duhovščine. Sedaj stopi naprej pred sv. Očeta vodja romarjev, preuzvišeni kardinal knez Schwarzenberg, veleslavni nadškoof praški, ter pozdravi Pija IX. v latinski besedi izročivši latinsko adresso, katero je podpisalo 40 avstrijskih nadškofov in škofov. Potem predstavi papežu nadškofove lvovskega, zadarškega dunajskega in solnograškega in 2 kneza Lobkovica, ki sta sv. Očetu izročila adresso českich katoličanov z 500.000 podpisi. Kanonik Hradek pa ob enem položi 32000 zlatih lir pred sv. Očeta. Naposled je kardinal druge navzoče odličnike papežu predstavil, med njimi so bili: 2 kneza Windischgrätzta, več grofov Brandisov, deželni grof Fürstenberg, grofi Kinski, Galen, Herberstein, Stolberg, d' Avernas, Salm, baron Reyer itd. Deklica Horzelka iz Prage je papeža pozdravila v imenu českich otročičev. Šest tirolskih kmetov je Piju podarilo velikansk venec — pravo metlo. Ko so papež milo po dvorani pogledali, so zapazili orjaškega moravskega Slovana, doma iz Hanakove, ki je še z svojo krasno narodno obleko posebno vseh oči na se obračal. Sv. Oče ga pokličejo k sebi in položivši mu svojo apostolsko roko na glavo ga blagoslovijo.

Navzoče avstrijske romarje so potem Pij IX. prilično tako nagovorili: „Veseli me močno Vas, moji ljubljeni otroci iz avstrijskega cesarstva, tukaj zbrane videti. Hvala za Vaše sočutje in udanost. Večkrat že je ta apostolska stolica hvaležna bila za pomoč, katero je prijela od avstrijskega ljudstva in njegove vlade. Jaz sam sem kot spoletski nad-

škof (1831—1832) videl, kako je avstrijsko orožje pomagalo rimskemu papežu in se vojskovalo zoper frajmavtersko zvijačnost in ošabnost. Pogosto je iz Avstrije došla sv. Cerkvi tolažba in pomoč, zato izrekam dnes javno temu cesarstvu svojo zahvalo za pomoč in obrambo, katero je ta država sv. stolici rimske skazovala proti frajmavrerjem; kajti den današnji vladari skoro povsod in zoper voljo narodov prekucijsko frajmavrestvo. Več o tej reči govoriti tukaj ni prilike pa tudi časa ne, vendar toliko še dostavim, da mi je nekdanj avstrijsk poslanik rekel: „rimska sv. stolica se sme vselej na pomoč Avstrije zanašati“. To je še sedaj resnično: kajti ravno to, da ste Vi dnes tukaj navzoči, kaže, da obsodite vse krivice, ki se papežu godijo. Bog Vas ohrani v teh mislih, Vas in Vaše rojake in domovino! Več časa že si prizadevam za Česko, čije višji pastir (kardinal Schwarzenberg) je dnes tukaj navzoč, osnovati dve novi škofiji! Toda še enkrat rečem: hvala Bogu, da mi je današnje nedeljo presvete Trojice veliko veselje dal, Vas, moji preljubljeni otroci, okoli sebe zbrane vidite, prosim Boga da Vas vse blagoslovi“. Potem so sv. Oče vsem podelili svoj apostolski blagoslov. Kako močno smo vsled tega vsi bili genjeni, tega moje pero ne more popisati. Bog nam ohrani, Bog živi 85letnega, slavnega, čudovitega pastirja vseh pastirjev Pija IX. in daj mu doživeti zmage sv. katoliške Cerkve!

Od sedšega Pija je več odličnejših romarjev z kardinalom Schwarzenbergom vred spremilo v bližnjo galerijo. Tukaj so papež nekoliko postali in začeli govoriti o sedanjih razmerah Avstrije ter opomnili na nevarnosti, katere cesarstvu pretijo iz tega če posamezni njegovi narodi ne bodo zadovoljni, če bo znanprej vsaki narod le na svoje koristi gledal, če bo čut vzajemnosti čedalje bolj med njimi pešal in ginil. Avstrija zamore biti močna in mogočna le, če so njeni narodi zadovoljni, zedinjeni, složni. Vez svete katoliške vere bi jih naj med seboj bratila! Naposled so še predstavili „sedanje dni bi jako dobro bilo, ko bi ljudje posnemali sv. Janeza Nepomuškega (in kazajé z prstom na jezik) — ministri in državni uradniki sedaj vse preveč govorijo“. Res čudne besede 85letnega moža, kateri je toliko na svetu že videl, čul, skusil in prestal! Pohorski romar se pa je v Rimu mudil še do 1. junija in potem odpeljal v Neapel, od koder jo bo vkrenil zopet proti domu visoko na zelenem Pohorju!

Janez Modic, župnik.

Smešničar 23. Vračnik poklican h boleniku zapazi majhno rano ter zaukaže, naj hitro odpošlje hlapca v apoteko po mazilo. Bolenik se ustraši in reče: oh za Boga, gospod, mislim, da še ni tako silna nevarnost. „Silna nevarnost je, odgovori vračnik. Kajti če hlapec mazila hitro ne prinese, bo rana prej zacelila!“

Razne stvari.

(Katol. polit. društvo v Konjicah) obhaja prihodnjo nedeljo ob pol štirih popoldne obletnico.

(Ljutomerska okrajna posojilnica) vabi svoje društvenike na zbor v nedeljo 17. junija v šolskem poslopju v Ljutomeru ob 8. uri predpoldnem. Točke za posvetovanje in sklepanje so: 1) račun za l. 1876 z določilom o letnem pridobičku in z odvezo načelnštva zastran tega računa 2) izločitev društvenikov, ki društvenih pravil ne izpolnjujejo, 3) volitev 15 udov v nadzorno svetovalstvo, 4) volitev načelnštva.

Ivan Kukovec, Matija Zemljic, Jože Gomilšak.

(Humoristički list) začne izhajati v Zagrebu z 1. julijem t. l. Naročnina znaša celoletna 3 fl. polletna 1 fl. 50, četrtletna 80 kr. in se pošilja na administracijo: „Humorističnega lista“ v Zagrebu, Ilica br. 745. Slovenski humoristi so prošeni listu pomagati z proizvodi svoje šegavosti!

(Dva dohtarja vračnika umrla) sta v Mariboru, namreč mladi še le 31letni dr. Egon Maly in 68letni daleč kot izvrsten homeopat čislani dr. Zemljic. Slednji je trdil, da zamore človek 200 let star postati, če „se drži“. Toda ubožec se sam niti do prve stotine ni „držal“.

(Za vojaške potrebe) v Mariboru, Bistrici, Celju, Ptuj, Strassu in Radgoni je razpisano mesečno oskrbovanje z trdimi drvami, ogeljem in premogom. Dogovori se bodo vršili 13. junija v uradnici vojaške oskrbovalnice v Mariboru. (Verpflegsmagazin).

(Tiskarno v Ptuj) pripravljajo in tudi urednika iščejo za uredovanje liberalnega-nemčurskega lističa.

(G. Seidl) je izbran za porotnika v Celju in bo v prihodnji seji že posloval. Škoda, da še nima „Slov. Gospodarja“ na tožni klopi. Veselje bilo bi mu veliko!

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Strah 11 gl. (usta. dopl.) Kraner, Lendovšek, Frece po 11 gld.

Dražbe III. 12. junija Tomaž Kurnik na Drvanji; 13. jun. Franc Bezjak v Črmlji 200 fl. Miha Stegenšek v Leskovcu 3410 fl. Andrej Vau-potič v Liboniji 3300 fl. 15. jun. Andrej Kukovec 3432 fl. pri sv. Lenartu; 16. jun. Johana Pahernik v Mahrenbergu 2595 fl.

Listič uredništva: Dopis iz okolice sv. Lenarta v slov. goricah in od sv. Lenarta pri Veliki nedelji prihod.

Loterijske številke:

V Trstu . 2. junija 1877: 48 59 5 17 73.

V Lincu „ „ 29 68 10 48 86.

Prihodnje srečkanje: 16. junija 1877.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = $1^{63}/_{100}$ vag. — 100 kilo = 1 cent in $78\frac{1}{2}$ funta.)

Mesta	Pšenica	Rž	Jčmen	Oves	Taršica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor	11 20	7 —	5 20	4 10	6 30	6 10	5 50
Ptuj	10 —	7 —	5 50	4 10	6 50	6 —	6 10
Ormuž	8 94	7 80	5 56	3 90	5 21	7 80	4 88
Gradec	11 53	8 60	6 —	4 45	9 95	—	6 15
Celovec	10 —	8 —	6 45	3 50	5 60	4 46	7 —
Ljubljana	10 25	6 80	5 15	3 —	5 65	4 70	4 30
Varaždin	10 —	8 40	4 60	4 20	6 80	7 —	6 —
Zagreb	9 —	8 40	3 80	3 70	6 80	6 80	6 —
Dunaj	16 75	12 50	11 —	9 40	8 20	—	—
Pešt	14 10	12 37	8 18	8 32	7 —	5 —	—

Najnovější kurzi na Dunaju.

Papirna renta 59 75 — Srebrna renta 65 05 — Zlata renta 71 30 — Akcije narodne banke 772 — Kreditne akcije 140 —
— Napoleon 10 2 — Ces. kr. cekini 6 98 — Srebro 110 85

V Mariboru. Krompir 3 fl. 30 kr. Hl. — fažol 16, leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 12 kr. liter. — Pšenično gres 28, prednja moka 23, srednja 19, polentna moka 12 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr. svinjsko maslo 86, slanina frišna 68, slanina prevojena 86 kr., puter 1 fl. 10 kr. Kg. — Jajce 2 kr. vsako. — Govedina 44, teletina 49, svinjetina mlada 54 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3 60 mehka, fl. 3 — Khmt. — Ogelje trdo fl. 1 —, mehko 60 kr. Hl. — Seno 3 fl. 50 kr. slama 3 fl. 40 kr., stolja 2 fl. 10 kr. za 100 Kg.

Oznanilo.

Dajem si čast naznaniti, da sem otvoril svojo
odvetniško (advokaturno) pisarno

v Mariboru — Burgplatz — v poprejšnjih prostori-
rijah štajerske eskomptne banke.

[2—3] Dr. B. Glančnik.

Dober zaslužek.

Kdor si hoče z nabiranjem češnjevih pecljev
bezgovega cvetja, rož rudečega maka, papeževe
sveče, lapuha, arnike, potem listkov zobnjakovih,
volčjih jagod ali češenj, trobelike, poprove mete
itd. kaj zaslužiti, naj se pismeno oglasi pri go-
spodu Janezu Schautzerju v Voderbergu na gor-
njem Štajerskem (Herr Johann Schautzer in Vo-
dernberg in Obersteier). [4—5]

Dobra suha kuhinjska sol po najnižji ceni

v žakljih priredjena se dobi z dovoljenjem
c. k. ministerstva v veliki, privatni solni
zalogi v Celju — Salz-Depot in Cilli. —
Zastopnik zaloge je gosp. R. Jud v Celju.
[4—4]

[2—3]

J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru

ktera je dozdej bila v Koroški ulici, daje slavnemu občinstvu na blagovoljno znanje, da se je
preselila v

 Grajsko ulico (Burggasse) štey. 2

(Girstmayr-jeva hiša poleg grof Brandisovega grada)

ter se pri tej priliki zopet prav srčno priporoča z vsakršnimi tiskovinami, v vsakem v našej
domovini navadnem jeziku (slovenskem, nemškem, italijanskem i. t. d.) izdelanimi, ktere tiskovine
nareja po najbolj mogoče nizki ceni in v priznana lepi obliki.

Ob enem daje ista tiskarna vsem, ki imajo s pisarijami opraviti, na blagovoljno znanje,
da se isto tam dobi

 vsake vrste papir za pisanje

po najnižji ceni in kolikor ga kdo hoče: konceptni, pismeni in vsaki drugi papir.

Zanašaje se na svojo dosedanjo reelno in pošteno postrežbo in na dalnje in vedno večje
zaupanje mestnega in deželskega prebivalstva priporoča se niže podpisana z največim poštovanjem

J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.

Opomba. Vsi dopisi in vsa naročila treba samo pod tu gori stoječim napisom pošiljati.